

Projekt

z dnia 4 listopada 2025 r.
Zatwierdzony przez

BIURO RADY MIEJSKIEJ
w Swarzędzu
62-020 Swarzędz, ul. św. Marcina 1
tel. 61 65-12-105

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W SWARZĘDZU**

13. 11. 2025

z dnia 2025 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Swarzędz
na lata 2026-2028**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 1153), art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 49) Rada Miejska w Swarzędzu uchwala, co następuje:

§ 1.

Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Swarzędz na lata 2026-2028, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Swarzędz.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r. i podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty.

Sprawdzono pod względem
formalno-prawnym

Maciej Sucholiński
Radca Prawny

Kierownik Sekcji
Aktywizacji i Wspierania Rodziny

mgr Katarzyna Zaremba

DYREKTOR
Centrum Usług Społecznych
w Swarzędzu

mgr Agnieszka Maciejowicz

Załącznik do uchwały Nr
Rady Miejskiej w Swarzędzu
z dnia

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
DLA GMINY SWARZĘDZ
NA LATA 2026-2028

SPIS TREŚCI:

I. WSTĘP

II. RODZINA – DEFINICJE I PODZIAŁ STRUKTURALNY

III. FUNKCJE I ZNACZENIE RODZINY

IV. SPOŁECZEŃSTWO W KONTEKŚCIE GENERACYJNYM

V. CHARAKTERYSTYKA GMINY SWARZĘDZ

VI. KONTEKST OGÓLNOPOLSKI I STATYSTYKI

VI.I. BARIERY ZAMIERZEŃ PROKREACYJNYCH

VI.II KONDYCJA OSÓB MŁODYCH

VI.III. EMOCJE

VI.IV. KOBIECY KAPITAŁ SPOŁECZNY

VII. CZYNNIKI RYZYKA I CZYNNIKI CHRONIĄCE ZWIĄZANE Z RODZINĄ

VIII. CZYNNIKI RYZYKA I CZYNNIKI CHRONIĄCE ZWIĄZANE ZE ŚRODOWISKIEM LOKALNYM

IX. ADRESACI PROGRAMU

X. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

XI. CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

XII. REALIZATORZY

XIII. DZIAŁANIA W ODNIESIENIU DO CELÓW

XIV. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

XV. ZAKŁADANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

XVI. EWALUACJA, MONITORING I OCENA PROGRAMU

I. WSTĘP

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2026-2028 jest dokumentem obligatoryjnym, wynikającym z przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Art. 176 pkt 1 zawiera zapis o opracowaniu i realizacji, w ramach zadań własnych gminy, trzyletnich gminnych programów wspierania rodziny. Program został przygotowany w oparciu o dane ze sprawozdań, raportów, badań oraz doświadczeń zdobytych przy okazji realizacji poprzednich Programów. Ważnym źródłem informacji i wniosków jest również współpraca z mieszkańcami Gminy Swarzędz. Program jest kontynuacją programu wspierania rodziny realizowanego w Gminie Swarzędz w latach 2023-2025. Zebrane dane stanowiły bazę wypracowanego projektu Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2026 - 2028. Uwzględni on zadania gminy w ramach realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i jest spójny z kierunkami działań oraz celami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Swarzędz.

Poniżej zebrano najważniejsze akty prawne służące wspieraniu swarzędzkich rodzin realizowane w Gminie Swarzędz:

- art. 16 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej
- Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jedn. Dz. U. z 2025 r., poz. 1214 z późn. zm.)
- Ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn. Dz. U. z 2025 r., poz. 49)
- Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tekst jedn. Dz. U. z 2024 r., poz. 1673)
- Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r., poz. 2151 z późn. zm.)
- Ustawę z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tekst jedn. Dz.U. z 2025 r., poz. 1208)
- Ustawę z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tekst jedn. Dz.U. z 2025 r., poz. 438 z późn. zm.)
- Ustawę z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (tekst jedn. Dz.U. z 2024 r., poz. 1829)
- Ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (tekst jedn. Dz.U. z 2024 r., poz. 1576 z późn. zm.)
- Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Swarzędz na lata 2023-2030 wprowadzonej uchwałą Rady Miejskiej w Swarzędzu nr LXXIV/757/2023 z dnia 20.06.2023 r.

II. RODZINA – DEFINICJE, PODZIAŁ STRUKTURALNY

Art. 71 Konstytucji RP mówi o dobru rodziny, o zasadzie pomocniczości oraz wsparciu małżeństwa, rodziny, macierzyństwa i rodzicielstwa. Znaczenie słowa rodziny odnosi się do każdego trwałego związku dwóch lub więcej osób, zazwyczaj opartego na małżeństwie i więzach pokrewieństwa lub powinowactwa oraz rodzica samodzielnie wychowującego dzieci w ramach rodziny niepełnej. Uwzględnienie dobra rodziny w polityce, gospodarce czy regulacjach legislacyjnych powinny być priorytetem wśród zadań państwa. Na szczególną uwagę zasługuje ochrona macierzyństwa oraz rodziny w szeroko rozumianym kryzysie.

Rodzina nie może być rozpatrywana tylko w kontekście prawnym czy więzi krwi, ale przede wszystkim jako znacząca struktura, która zmienia się, jest dynamiczna, pełni ważne role i funkcje determinowane przez czynniki wychowawcze, emocjonalne czy ekonomiczne; jest integralną częścią większej całości np. społeczeństwa czy państwa.

Od dwupokoleniowej struktury tej grupy, poprzez rodziny patchworkowe, aż do nienuklearnych tworzą one bazową płaszczyznę umożliwiającą przekazywanie przekonań, wartości czy zachowań, rozwijania tożsamości w kontekście zaspokajania podstawowych potrzeb człowieka.

Pomimo, że podstawę tworzenia definicji wspólnoty rodziny stanowi pokrewieństwo, więzy krwi (ujęcie biologiczne w społeczeństwach tradycyjnych) to w perspektywie społecznej zwraca się uwagę przede wszystkim na rzeczywiste związki i funkcje, niezależnie od statusu formalno-prawnego. Mając na względzie powyższe elementy, rodzinę można określić szeroko – jako małżeństwo, partnerstwo czy samodzielne macierzyństwo z dzieckiem lub dziećmi, a także jako strukturę wielopokoleniową. Wspólnym mianownikiem pozostaje jednak zawsze odpowiedzialność za wszystkich członków rodziny – szczególnie za dzieci.

III. FUNKCJE I ZNACZENIE RODZINY

Zarówno z analiz teoretycznych, jak i badań socjologicznych wynika wiele klasyfikacji i wielość określeń definiujących funkcje rodziny. Należy przyjąć generalnie, że do najbardziej znaczących funkcji zaliczyć można: prokreację, funkcję wychowawczą, socjalizacyjną, emocjonalną, materialną, kulturalną.

Znaczenie rodziny jest niepodważalne; odpowiada ona za socjalizację jednostki, jej wychowanie, wyznacza wzorce zachowań, pozostaje punktem odniesienia w budowaniu własnej tożsamości. Bezpieczeństwo i wsparcie psychiczne, których osoby doświadczają w rodzinie pochodzenia determinują późniejszą umiejętność konstruktywnego radzenia sobie z problemami, ze stresem czy kryzysami, są podstawą zdrowego rozwoju emocjonalnego. W ujęciu globalnym, kondycja rodziny wpływa na funkcjonowanie całego społeczeństwa, tj. na potencjalny stopień przestępczości, poziom integracji czy zrównoważony rozwój. Z biegiem czasu i rozwoju cywilizacyjnego pojawiły się kwestie, które zapewne wymagają przededefiniowania, weryfikacji przekonań i znalezienia nowych rozwiązań. Koniecznością jest również zapobieganie pogłębieniu się skali ewentualnych problemów, np. dyskryminacji,

ostracyzmu czy wykluczenia, nie wspominając o kondycji psychicznej osób, grup społecznych czy szerszych struktur.

W Polsce dominują rodziny nuklearne, które stanowią 42% wszystkich rodzin, często jednak spotkać można rodziny patchworkowe, związki jedнопłciowe czy model samodzielnego macierzyństwa. Dynamika rozwoju ww. grup napotyka problemy, które wymagają nowych rozwiązań legislacyjnych i edukacyjnych oraz wsparcia emocjonalnego i psychologicznego. Podkreślenia wymaga konieczność edukacji społeczeństwa jako całości w kontekście nowych systemów rodzinnych, także rodzin zastępczych czy adopcyjnych.¹ Rodziny wielodzietne bądź samodzielni rodzice mogą stawać przed większymi trudnościami materialnymi czy organizacyjnymi niż rodziny nuklearne z uwagi na wysokie koszty utrzymania, niestabilne zatrudnienie czy konieczność pogodzenia wielu ról. Nie sposób nie wspomnieć o rodzinach migracyjnych, jednopokoleniowych, wzrastającej liczbie rozwodów, alienacji rodzicielskiej czy chociażby uchodźcach z terenów dotkniętych agresją Federacji Rosyjskiej. Na to nakłada się rozwój technologii, ograniczenie bezpośredniej interakcji, relacji i niewystarczające zaangażowanie rodziców bądź opiekunów w życie rodzicielskie z uwagi na kolokwialny *brak czasu* czy potrzebę lub przymus rozwoju zawodowego. Pomimo dostrzegania kulturotwórczej roli rodziny, problemy społeczne, emocjonalne, psychiczne czy finansowe, powodują spadek ważności realizacji aktywności kulturalnej, wartości, języka czy pożądaných zwyczajów. Powielane wzorce zachowań, przekonania czy kwestia umiejętności konstruktywnego sposobu rozwiązywania problemów to przejawy poziomu dojrzałości emocjonalnej i społecznej bezpośrednio korelujące ze sobą. To punkt odniesienia każdej osoby.

Członkowie rodziny patchworkowej mogą doświadczać kwestii równego traktowania, konfliktu lojalnościowego, złożonego charakteru relacji, niejednoznaczności ról w rodzinie, wzajemnej akceptacji lub jej braku, emocjonalnych napięć. Rodziny te często stają przed wyzwaniami i wymagają wsparcia specjalistów lub konsultacji psychologiczno-pedagogicznych.²

Przytoczyć można jeszcze jedno objaśnienie terminu rodzina - w rozumieniu art. 6 pkt. 14 Ustawy o pomocy społecznej (cyt.): „Rodzina – [to] osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące”. (<https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/pomoc-spoleczna-17087802>).

Bez względu na to, którą definicję przyjmujemy za ważniejszą, precyzyjniejszą czy trafną, rodzina zawsze jest podstawą społeczeństwa i ma ogromny wpływ nie tylko na poszczególnych jej członków, ale także – w sensie globalnym – na funkcjonowanie całego społeczeństwa. Rodzina jest jednym z najważniejszych elementów życia, stanowi fundament obszarów i umiejętności, które tworzą określoną, spójną całość tworzącą podmiotowość osobniczą i zbiorową.

¹ <https://publikacje.edu.pl/rodzina-definicja-funkcje-znaczenie>

² <https://publikacje.edu.pl/rodzina-patchworkowa-co-to-znaczy>

IV. SPOŁECZEŃSTWO W KONTEKŚCIE GENERACYJNYM

Planując działania skierowane do rodzin, nie sposób analizować kontekstu społeczeństwa jako zbioru pokoleń. Pokolenie to zbiorowość osób w zbliżonym wieku. Kiedyś przyjmowano, że zmiana pokoleniowa odbywa się co 25 lat, jednak aktualnie ww. okres skrócił się. Różnice pokoleniowe powodują łatwość nawiązywania kontaktów na płaszczyźnie swojej generacji. Zbliżona rzeczywistość okresu dorastania i wychowywania, funkcjonowania, wydarzeń kulturowych, język oraz doświadczenia łączą w obrębie pokolenia, ale dzielą w kontekście przedstawicieli innych pokoleń. Różnice międzypokoleniowe przekładają się na różnorakie obszary i sfery życia.

Przedstawiciele pokolenia *baby boomers*, urodzonych w latach 1946-1964, charakteryzuje niski poziom skłonności do zmiany pracy, a wysoki poziom chęci podejmowania zatrudnienia po osiągnięciu wieku emerytalnego i potrzeby dzielenia się doświadczeniami z osobami młodszymi. Relacje międzyludzkie, wspólne spędzanie czasu wolnego z najbliższymi, wytrwałość, zaradność, aspiracje i pracowitość to najistotniejsze wartości *boomersów*. Przekonani są, że sukces zawodowy wymaga ciężkiej pracy i trudno zaakceptować im łatwe rozwiązania. W komunikacji preferują bezpośredni kontakt, twarzą w twarz.

Pokolenie X, to osoby urodzone w latach 1965-1980. Pokolenie to wychowywało się w okresie dynamicznego rozwoju technologii (komputerów, telefonów komórkowych, emaili, sms'ów, portali społecznościowych). Wartościami bliskimi przedstawicielom *pokolenia X* są przede wszystkim: niezależność, równowaga między życiem zawodowym a rodzinnym, odpowiedzialność, przedsiębiorczość. W obszarze zawodowym cechuje ich również dobra edukacja, samodzielność, gotowość do podejmowania wyzwań, wykorzystując technologie, media społecznościowe oraz bezpośrednia komunikacja.

Pokolenie Y - czyli *millenials* urodzeni w latach 1995 – 1981 - preferują potrzebę kontroli, skłonność do planowania, spełniania się głównie w sferze prywatnej, cenią swobodę i elastyczność, dbałość o środowisko, wspieranie zasobów planety. Są zaangażowani we wspieranie lokalnej produkcji, negując produkcję masową, negatywnie wpływającą na środowisko. *Millenials* doskonale poruszają się w obszarze nowości technologicznych i często korzystają z mediów społecznościowych.

Pokolenie Z, czyli osoby urodzone w latach 2007 – 1996, które cechuje pewność siebie, chęć szybkiego awansowania, szybkich efektów, cenią równowagę między pracą a życiem zawodowym, często podejmują ryzyko, chętnie przebywają w grupie i w obszarze wirtualnym.

Znając podobieństwa i różnice, preferowane aktywności, wartości, mocne strony i zasoby każdego z pokoleń można przewidzieć i wykorzystać możliwości każdej z generacji do stworzenia spójnego, kompatybilnego środowiska, zarówno na rynku pracy, jak i w kontekście społecznym, a – przede wszystkim – rodzinnym.

Warto wspomnieć również o znaczącym innym – osobie, która „w procesie socjalizacji odgrywa istotną rolę przy kształtowaniu się osobowości jednostki społecznej i wpływa na jej

zachowania”.³ George Herbert Mead akcentował rolę pierwotnej socjalizacji, w której to rodzice lub najbliżsi opiekunowie odgrywają największą rolę w procesie identyfikacji i uznawania wartości, ról, zachowań młodego człowieka. Rodzice są początkowo jedynym światem, dlatego dziecko przejmuje narzucane przez opiekunów definicje, wartości, często przekonania. Podczas socjalizacji wtórnej natomiast, dopuszczane jest znaczenie innych osób – nauczycieli, wychowawców, środowiska lokalnego, wówczas system wartości i wzorce zachowań tych osób mogą mieć istotne znaczenie; to *znaczący inni* bezpośrednio determinują kształtowanie struktur jednostki i odgrywanie ról społecznych, pozostają dla dziecka obiektywną rzeczywistością, poznane i podejmowane role są przez nie internalizowane i powielane w ciągu dalszego życia. To tłumaczy wagę procesu socjalizacji i istotę wpływu najbliższych opiekunów, dalszej rodziny oraz środowiska, w którym wychowuje się młody człowiek, na podejmowane przez niego wybory i późniejsze funkcjonowanie.

V. CHARAKTERYSTYKA GMINY SWARZĘDZ

Gmina Swarzędz jest gminą miejsko-wiejską, leżącą w powiecie poznańskim. Gmina Swarzędz graniczy z Poznaniem, Czerwonakiem, Kleszczewem, Pobiedziskami i Kostrzynem. Siedzibą gminy jest miasto Swarzędz. Powierzchnia gminy Swarzędz wynosi 101,99 km². Gmina Swarzędz systematycznie dokonuje oceny swoich zasobów na podstawie danych zebranych przez Centrum Usług Społecznych za pośrednictwem systemu Centralnej Aplikacji Statystycznej MRPiPS, danych uzyskanych z zasobów własnych oraz Powiatowego Urzędu Pracy i Urzędu Miasta i Gminy w Swarzędzu. Uzyskane informacje umożliwiają analizowanie i monitorowanie występowania problemów społecznych oraz planowanie działań aktywizujących jednostki samorządu terytorialnego w obszarze usług społecznych dotyczących m. in. rodzin zamieszkałych na terenie Gminy.

Z danych uzyskanych z Urzędu Miasta i Gminy Swarzędz wynika, że w gminie Swarzędz liczba mieszkańców- w stosunku do 2021 roku wzrosła o 1,14 %; porównując rok 2023 i 2024- liczba mieszkańców wzrosła o 0,5 %. Według informacji uzyskanych z Urzędu Miasta i Gminy Swarzędz wynika, że na dzień 31 grudnia 2024 r., liczba ludności gminy Swarzędz wyniosła 51003 osób, z czego 26660 osób stanowiły kobiety, a 24343- mężczyźni. Struktura ludności gminy przedstawiała się następująco: osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 11260, osoby w wieku produkcyjnym 29951, a w wieku poprodukcyjnym 9792. Należy jednak zaznaczyć, że część mieszkańców nie melduje się, a zamieszkuje gminę Swarzędz. Zauważa się także spadek liczby urodzeń; w stosunku do 2021 roku - liczba urodzeń spadła o 34 %. W 2021 r. w gminie Swarzędz zarejestrowano 566 urodzeń, w 2022 r. – 506, w 2023 r. – 410, a w 2024 r.- 374. W zasobach infrastruktury społecznej gminy znajdują się 23 żłobki dysponujące 1074 miejscami, 36 przedszkoli wraz z oddziałami przedszkolnymi przy szkołach, dysponujących łącznie 3755

³ Barbara Szacka *Wprowadzenie do socjologii*. Warszawa: Oficyna Naukowa, 2003, s. 152-154

miejskami. Na terenie gminy funkcjonuje 6 opiekunów dziennych. Aktualnie w gminie ilość miejsc w żłobkach przewyższa zapotrzebowanie.

Gmina Swarzędz w pełni zaspokaja zapotrzebowanie na miejsca w przedszkolach, a liczba miejsc w żłobkach przekracza zapotrzebowanie. Zmniejszyła się ilość osób korzystających ze wsparcia w formie zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami: liczba rodzin korzystających z ww. pomocy w 2018 r. wyniosła 807, a w 2024 r. - 239. Spadek ten wynika z wielu czynników, m. in. z bardzo niskiego kryterium kwalifikującego do otrzymania wsparcia; kryterium to nie zwiększyło się od kilku lat. Spadek osób korzystających wynika również ze spadku liczby urodzeń.

Wzrosła liczba osób bezrobotnych, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy z 265 w 2023 r. do 294 w 2024r. Warto zauważyć, że liczba bezrobotnych wzrosła tylko w grupie osób do 30 roku życia. Według danych Powiatowego Urzędu Pracy, rynek pracy w grudniu 2024 r. kształtował się następująco: w gminie Swarzędz ogółem bezrobotnych było 294, kobiet - 158, mężczyzn - 136, w tym: 62 osoby do 30 roku życia, 69 osób powyżej 50 roku życia, długotrwale bezrobotnych 51 osób, osób z niepełnosprawnością - 12 osób, 80 osób pobierało zasiłek dla bezrobotnych.⁴

Najczęstszymi powodami udzielania pomocy w Centrum Usług Społecznych pozostają: bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, ubóstwo. Wzrasta zapotrzebowanie na możliwość spędzania czasu wolnego, zarówno dzieci, jak i dorosłych. Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu pozyskuje środki finansowe na rozwijanie i poszerzanie możliwości pomocowych, oferta CUS dostosowywana jest do potrzeb rodzin w gminie Swarzędz.

POWÓD PRYZNANIA	OGÓŁEM	ŚWIADCZENIA	
		NIEPIENIĘŻNA	PIENIĘŻNE
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	30 554	29 081	1 473
Długotrwała lub ciężka choroba	28 416	26 774	1 642
Niepełnosprawność	14 371	13 172	1 199
Bezradność w sprawach opiekuńczo-	5 164	5 041	123

⁴ <https://poznan.praca.gov.pl/rynek-pracy/statystyki-i-analizy>

wychowawczych - rodzina niepełna			
Bezdomność	5 137	4 993	144

Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2024⁵

Wzrosły koszty pieczy zastępczej ponoszone przez gminę; wynika to ze wzrostu kosztów pobytu dzieci w placówkach oraz wzrostu procentowej partycypacji gminy wraz z okresem pobytu dziecka - w pierwszym roku pobytu dziecka 10%, w drugim- 30%, a w trzecim i kolejnych 50%.

W 2024 roku działalność rozpoczęło Centrum Integracji Społecznej, które zwiększa szanse na zatrudnienie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym na otwartym rynku pracy poprzez zatrudnienie socjalne. Osoby, które z określonych powodów wypadły z rynku pracy, mogą w warunkach komfortowych, przy wsparciu terapeuty zajęciowego i psychologa, wykorzystując swoje zasoby i przezwyciężając trudności, powrócić do aktywności zawodowej. Możliwość ta stanowi szansę dla kobiet, które z uwagi na obowiązki macierzyńskie, brak wykształcenia lub doświadczenia zawodowego, dla osób z problemem alkoholowym, nie podejmowały wcześniej zatrudnienia.

Dostrzegając konieczność zapewnienia optymalnego wsparcia rodzinom wielopokoleniowym, z seniorami oraz osobami przejawiającymi objawy zespołu otępiennego, gmina posiada bogatą ofertę pomocową, która z roku na rok znacząco się rozwija. Na terenie gminy Swarzędz funkcjonuje m. in.: Dzienny Dom Pomocy, Centrum Aktywności Seniora, Dzienny Dom Senior Wigor, Kluby Młodych Duchem, Centrum Międzypokoleniowe Pogodna, Program „Opieka 75+”, Wielkopolskie Telecentrum Opieki, usługi opiekuńcze, mieszkania wspomagane dla osób starszych, Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością.

Zamieszkiwanie na terenie gminy Swarzędz cudzoziemców sprawia, że w Klubie Integracji Społecznej regularnie odbywają się zajęcia integracyjne, klub dyskusyjny oraz nauka j. polskiego na różnych poziomach zaawansowania. Klub Integracji Społecznej oferuje warsztaty, zajęcia i spotkania tematyką odpowiadające zainteresowaniom mieszkańców.

Swarzędzki Klub Rodziny to przyjazne miejsce dla mieszkańców w każdym wieku. Klub prowadzi aktywności, które wspierają rozwój dzieci, integrację rodzin oraz wspólne spędzanie czasu: Klub Maluch – miejsce dla najmłodszych odkrywców, Szydełkowanie – grupa podstawowa oraz grupa zaawansowana, Warsztaty rysunku i rysunku komiksowego, Grupa wsparcia dla rodziców i opiekunów dzieci z niepełnosprawnościami, Bawialnia i spotkania przy kawie, Sensoryka – zabawa zmysłami dla maluchów, Gimnastyka dla smyka, warsztaty szycia oraz inne, tematyczne spotkania edukacyjne.

⁵ Ocena Zasobów Pomocy Społecznej w Gminie Swarzędz za 2024 rok

Każdego roku, Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu stara się podejmować działania zwiększające świadomość mieszkańców w obszarze ekologicznego kontekstu życia, zwiększa się ilość zajęć, aktywności i akcji promujących zero waste, dawanie przedmiotom drugiego życia, wymiany, wyprzedaży garażowych itp. Nie bez znaczenia pozostaje funkcjonowanie Jadłodzielni czy pozyskiwanie produktów z Banku Żywności i przekazywanie ich mieszkańcom.⁶

VI. KONTEKST OGÓLNOPOLSKI I STATYSTYKI

VI.1. BARIERY ZAMIERZEŃ PROKREACYJNYCH

Powołując się na wyniki badań CBOS z 2023 roku zapytano ankietowanych, „niezależnie od ich stanu cywilnego i posiadanych dzieci, zapytaliśmy, ile dzieci chcieliby mieć w swoim życiu. Blisko połowa badanych do 40 roku życia (47%) chciałaby mieć ich dwoje, drugą co do częstości wskazań była odpowiedź „Troje dzieci” (18%), a bardzo niewielu chciałoby mieć ich więcej (czworo lub więcej – 5%). Niemala część pytanym chciałaby mieć tylko jedno dziecko (11%), a 8% stwierdziło, że w ogóle nie chce mieć dzieci. Pewna, niewielka część chciałaby mieć tyle dzieci, ile się zdarzy (5%), a 4% nie ma sprecyzowanego zdania na ten temat”.

„Porównując preferencje kobiet i mężczyzn w tym zakresie, zauważyć można, że kobiety nieco częściej niż mężczyźni w ogóle nie chciałyby mieć dzieci (10% wobec 6%), nieco częściej też chciałyby mieć tylko jedno dziecko (12% wobec 10%). Z kolei mężczyźni nieco częściej mówią o dwojce dzieci (49% wobec 46%), natomiast większą liczbę dzieci chciałby mieć praktycznie taki sam odsetek kobiet i mężczyzn (troje i więcej – 23% kobiet i 22% mężczyzn). Jednocześnie mężczyźni częściej nie mają sprecyzowanych oczekiwań w tym zakresie, częściej chcieliby mieć tyle dzieci, ile się przydarzy (7% wobec 3%) oraz częściej udzielają odpowiedzi „Trudno powiedzieć” (6% wobec 3%)”.

„Jeśli chodzi o liczbę posiadanych dzieci, to wśród badanych w wieku 18–40 lat ponad połowa nie ma dzieci (57%), zbliżone grupy ankietowanych mają jedno (17%) lub dwoje dzieci (19%), a troje lub więcej ma relatywnie niewielu (6%). Bezdzielnymi respondenci to najczęściej najmłodsi respondenci, w wieku 18–24 lata (93%), rzadziej w wieku 25–34 lata (53%), a najrzadziej w grupie 35–40 lat (21%)”.

„Z porównania preferowanej i faktycznej liczby posiadanych dzieci wynika, że jedynie 30% badanych do 40 roku życia ma zaspokojone potrzeby prokreacyjne (tj. ma dokładnie tyle dzieci, ile chciałoby mieć – łącznie z niemającymi dzieci), 57% ma mniej dzieci, niż by chciało, a zaledwie 1% ma więcej, niż zamierzało”.

„Ankietowani, uzasadniając, dlaczego nie chcieliby mieć dzieci, najczęściej odwoływali się do **sytuacji osobistej (55%)**. Argumentowali, że po prostu nie chcą dzieci, nie lubią ich (18%), tak odczuwają, że to jest ich sprawa osobista (10%), że to zbyt duża odpowiedzialność (10%). Mówili też o wygodzie, potrzebie niezależności (7%) oraz że na razie jest zbyt wcześnie na

⁶ Ocena Zasobów Pomocy Społecznej w Gminie Swarzędz za 2024 rok

dziecko (7%) – można przypuszczać, że ta część pytanych w przyszłości jednak zdecyduje się na dziecko. Inne przyczyny w ramach tej kategorii wymieniane były rzadziej, a wśród nich znalazły się takie uzasadnienia jak nieheteronormatywność czy brak partnera, brak stałego związku.

Pewna część w ogóle nieplanujących potomstwa uzasadniała swoją decyzję **sytuacją materialną (14%)**. Respondenci mówili w tym kontekście o wysokich kosztach utrzymania, o inflacji, a także ogólnie o braku warunków.

Mniej więcej co piąty badany, który nie chciałby mieć dzieci, wiąże swoją decyzję z **sytuacją w kraju (21%)**, ogólnie argumentując, że sytuacja w kraju na to nie pozwala (11%), bądź też odwołując się do restrykcyjnego prawa aborcyjnego, obaw przed ciążą i urodzeniem chorego dziecka (11%)”.

„Kolejna grupa przyczyn odnosi się do **sytuacji na świecie (9%)**. Ankietowani argumentowali, że nie chcą mieć dzieci ze względu na zmiany klimatyczne, pogarszający się stan środowiska naturalnego, kryzys klimatyczny (8%). Niepokój budzi również niepewna przyszłość związana z sytuacją geopolityczną, w tym obawy przed wojną (4%)”.

Osoby, które posiadają dziecko i deklarują, że nie planują już potomstwa „odnosi się do **sytuacji materialnej (18%)**, przede wszystkim zaś do wysokich kosztów utrzymania (15%), a w dalszej kolejności – wysokich cen mieszkań, małego metrażu (5%), obaw związanych z utratą pracy (2%) oraz ogólnie – braku warunków (3%).

Pewna część badanych deklaruje, że nie decyduje się na dziecko z powodu sytuacji w kraju (11%). Argumentuje, że ogólnie sytuacja w kraju na to nie pozwala (8%), wyraża niezadowolenie z restrykcyjnego prawa aborcyjnego (4%) oraz opieki medycznej (1%).

Kolejna grupa przyczyn odnosi się do sytuacji na świecie – niepewności związanej z sytuacją geopolityczną, zagrożeniem wojną, a także ze zmianami klimatu oraz stanem środowiska naturalnego (ogółem 5%).⁷

VI.II. KONDYCJA OSÓB MŁODYCH

Badania CBOS z 2025 roku zwracają uwagę na kondycję psychiczną generacji Z i generacji Y. Odpowiedzi na zadane pytania pozwalają zdiagnozować jak czują się młodzi Polacy, jak oceniają swój stan psychiczny, jakie są różnice między ww. pokoleniami oraz jakie są główne czynniki kształtujące ich samopoczucie i zdrowie psychiczne.

„W ciągu roku poprzedzającego badanie niemal trzy czwarte respondentów poniżej 45 roku życia miało często poczucie bycia potrzebnym innym (72%), a około dwóch trzecich doświadczało takich emocji, jak pewność, że wszystko układa się dobrze (69%), zadowolenie, że coś się w życiu powiodło (68%), zaciekawienie, podekscytowanie (66%) i duma z własnych osiągnięć (64%). Sześciu na dziesięciu badanych często miało poczucie wpływu – że dużo od nich zależy (60%). Jeśli chodzi o negatywne stany emocjonalne, ponad połowa w ostatnich dwunastu miesiącach często bywała zdenerwowana, rozdrażniona (52%), a ponad dwie piąte

⁷ https://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2023/K_087_23.PDF

(43%) czuło przytłoczenie wielością decyzji do podjęcia. Około jednej trzeciej deklaruje częste występowanie u siebie takich stanów, jak poczucie bezradności (31%), bycie nieszczęśliwym (30%), samotność (29%), wściekłość (29%). Myśli samobójczych choć raz doświadczył w tym okresie więcej niż co piąty badany (21%), a u ośmiu na stu (8%) pojawiały się one często.

Trzy czwarte ankietowanych (74%) ocenia stan swojego zdrowia psychicznego jako dobry, jedna piąta (20%) – jako taki sobie, a co dwudziesty (5%) – jako zły.

Ponad jedna czwarta badanych (27%) korzystała (lub korzysta) z pomocy psychologa, psychoterapeuty lub psychiatry. Około jednej siódmej (14%) przyjmowało (lub przyjmuje) leki psychotropowe.

Samopoczucie i zdrowie psychiczne respondentów są silnie powiązane z ich sytuacją materialną. Gorzej pod tym względem wypadają osoby znajdujące się w złej sytuacji materialnej. Nieco gorsze samopoczucie obserwujemy wśród przedstawicieli młodszego pokolenia badanych (18–29 lat), szczególnie wśród kobiet z tej generacji, niż wśród reprezentantów pokolenia Y, czyli mających od 30 do 44 lat”.

Istotny wpływ na samopoczucie ma sytuacja osobista i relacje przyjacielskie.

Można również zaobserwować związek między samopoczuciem psychicznym a korzystaniem z mediów społecznościowych. *In minus* w tym względzie wyróżniają się badani, którzy spędzają więcej czasu w mediach społecznościowych niż inni, tj. co najmniej trzy godziny w ciągu dnia.

Analizując obszar celów i wartości „wśród najczęściej deklarowanych przez przedstawicieli generacji Y i Z wartości znalazły się: rodzina, zachowanie dobrego zdrowia, uczciwość, spokój, bezpieczeństwo finansowe, wolność i niezależność oraz zachowanie prywatności. Są one istotne prawie dla każdego, a ponad połowa umieszcza je wśród wartości dla siebie najważniejszych.

Zdecydowanie najmniejsze znaczenie spośród uwzględnionych w badaniu wartości i dążeń ma sława – dla blisko dwóch trzecich respondentów jest ona nieistotna. Nisko w hierarchii wartości lokuje się także bogactwo – za ważne uważa je niewiele ponad połowa ankietowanych. Względnie niewielkie znaczenie ma wiara religijna, istotna dla połowy badanych.

Społeczno-demograficzne zróżnicowania uznawanych wartości i celów życiowych dotyczą przede wszystkim wartości tradycyjnych. Mają one wyraźnie większe znaczenie dla pokolenia millenialsów, niż dla pokolenia Z. Najbardziej cenią je badani z wykształceniem zasadniczym zawodowym, respondenci słabo sytuowani oraz mieszkańcy wsi. Ponadto są one ważniejsze dla osób w związkach małżeńskich niż dla badanych żyjących w związkach nieformalnych.

Kobiety bardziej niż mężczyźni cenią wartości postmaterialistyczne, przy czym do takich wartości jak kontakt z kulturą, dbanie o środowisko, a także równe traktowanie szczególnie dużą wagę przywiązują kobiety z pokolenia millenialsów. Dla kobiet z pokolenia millenialisów większe znaczenie niż dla innych kategorii mają także takie fundamentalne wartości jak **rodzina** oraz **szacunek innych ludzi, uczciwość, ochrona prywatności, zdrowie i spokój**. Ogólnie rzecz

biorąc, tego rodzaju wartości (...) bardziej cenią kobiety niż mężczyźni, przy czym najmniej ważne są one dla młodych mężczyzn.

Pracę zawodową silniej wartościują przedstawiciele pokolenia millenialsów niż pokolenia Z, co jest zrozumiałe, bowiem prawie jedna trzecia osób w wieku 18–29 lat (31%) zadeklarowała, że nie pracuje, a dalsze 14% – stwierdziło, że pracuje jedynie dorywczo. Dla porównania: wśród badanych od 30 do 44 roku życia niepracujący stanowili 9%, zaś pracujący dorywczo – 4%. Co ciekawe, mniej cenią pracę zawodową młodzi mężczyźni niż młode kobiety. W obu grupach odsetek niepracujących jest taki sam (po 31%), jednak mężczyźni z pokolenia Z nieco częściej niż kobiety z tego pokolenia pracują dorywczo (16% wobec 11%).

Tradycyjne wartości – wiara i patriotyzm – są ważniejsze dla pokolenia millenialsów niż dla pokolenia Z. Dla kobiet z tego pokolenia wyraźnie większe znaczenie niż dla pozostałych analizowanych grup, w tym także dla ich rówieśników, ma wiara.⁸

VI.III. EMOCJE

Emocje, które towarzyszą badanym na co dzień, stanowią mieszankę stanów przyjemnych i nieprzyjemnych. Do przyjemnych zaliczono m. in.: radość, szczęście, odprężenie, dumę, satysfakcję, entuzjazm, do negatywnych m.in.: zdenerwowanie, irytację, zniecierpliwienie, znużenie, strach, niepokój, obawę, lęk, a także bezsilność, bezradność oraz smutek, żal, przygnębienie.

⁸ https://www.cbos.pl/PL/publikacje/raporty_tekst.php?id=7040

RYS. 1. Codziennie odczuwamy różne emocje. Jakie uczucia, emocje towarzyszyły Panu(i) wczoraj?

CBOS

https://www.cbos.pl/PL/publikacje/flashy_tekst.php?nr=41/2025 ⁹

⁹ https://www.cbos.pl/PL/publikacje/flashy_tekst.php?nr=41/2025

VI.IV. KOBIECY KAPITAŁ SPOŁECZNY

„Kobiety deklarują, że to one dysponują większym niż ich partnerzy kapitałem społecznym, wnoszą do rodziny więcej relacji, mężczyźni częściej separują swoich znajomych. Zewnętrzne relacje rodziny obejmują w większej części krewnych kobiety. Znajomi kobiety częściej niż znajomi mężczyźni zostają przyjaciółmi rodziny. Pojawienie się dzieci powoduje, że kobieta w większym stopniu „zwraca się do wewnątrz” rodziny, kontakty zewnętrzne schodzą na dalszy plan. Z czasem dzieci mogą stać się podmiotem sprzyjającym budowaniu nowych więzi – przyjaźnie przechodzą z dzieci na rodziców. Kobiety czują się odpowiedzialne za to, aby rodzina budowała trwałą i silną więź (np. pamięć o innych członkach rodziny, wspólne spożywanie posiłków).¹⁰

VII. CZYNNIKI RYZYKA I CZYNNIKI CHRONIĄCE ZWIĄZANE Z RODZINĄ

Gmina Swarzędz/Centrum Usług Społecznych dostrzega znaczenie i kładzie duży nacisk na podwyższanie świadomości w obszarze czynników ryzyka, edukacji, rozwijanie umiejętności społecznych, wsparcia rodzin w kryzysie, ale także na ciekawe, konstruktywne sposoby spędzania czasu wolnego. W kontekście rodzin uchodźczych ważny jest czynnik adaptacji kulturowej, prawnej, społecznej i emocjonalnej (wojna, strach, rozłąka z bliskimi, śmierć bliskich, problemy finansowe, mieszkaniowe, integracyjne, językowe).

Czynnikami ryzyka związanymi z realizacją ról rodzicielskich są: zakłócenia w rozwoju relacji pomiędzy rodzicem a dzieckiem (np. zaburzenia przywiązania, odrzucenie emocjonalne), szkodliwe czynniki w okresie rozwoju prenatalnego (zażywanie substancji psychoaktywnych, złe odżywianie) lub nieprawidłowe wypełnianie ról opiekuńczo-wychowawczych (np. zaniedbywanie potrzeb, brak zasad, demoralizacja). Czynniki ryzyka mogą pojawić się również w kontekście specyfiki i problemów pojawiających się w rodzinie: niski status socjoekonomiczny, uzależnienia, choroby psychiczne, konflikty z udziałem dziecka, nieprawidłowe wzorce zachowań czy przemoc.

Warto podkreślić, że czynnikami chroniącymi są: pozytywne relacje z opiekunami, więź, prawidłowa komunikacja, zaangażowanie opiekuńczo-wychowawcze i emocjonalne w sprawy dziecka, zaspokajanie potrzeb dziecka, zapewnianie poczucia bezpieczeństwa i przestrzeganie jasnych zasad, kształtujących pozytywne życie rodzinne.¹¹

¹⁰ https://www.cbos.pl/PL/publikacje/raporty_tekst.php?id=7040

¹¹ Agnieszka Pisarska, „Oddziaływać skutecznie, profilaktyka oparta na podstawach naukowych i dowodach”, Warszawa 2023

VIII. CZYNNIKI RYZYKA I CZYNNIKI CHRONIĄCE ZWIĄZANE ZE ŚRODOWISKIEM LOKALNYM

Nie mniej ważny jest wpływ środowiska lokalnego, w którym funkcjonuje rodzina. Czynnikiem ryzyka są: niekorzystne warunki materialno-ekonomiczne (ubóstwo, bezrobocie, złe warunki mieszkaniowe, brak dostępu do opieki zdrowotnej, ograniczony dostęp do zasobów materialnych sprzyjających rozwojowi), zagrożenie bezpieczeństwa (słabe więzi społeczne, wykluczenie, ostracyzm, dyskryminacja, przestępczość) oraz wysoka dostępność i korzystanie z substancji psychoaktywnych.

Czynnikiem chroniącym natomiast są: osoby spoza rodziny, modelujące prawidłowe zachowania, bezpieczne i przyjazne sąsiedztwo, wysoki poziom integracji społecznej, dostęp do konstruktywnych aktywności, ograniczony dostęp do środków odurzających, przestrzeganie rozwiązań legislacyjnych w kontekście zakazu sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnich, ograniczenie punktów sprzedaży i wysoki poziom poczucia nieuchronności kary osób nieprzestrzegających zasad i zapisów prawa.

Mając świadomość dotyczącą zasobów rodziny, jej potencjału i wagi w dalszym rozwoju jednostek, a następnie grup i społeczności w sensie globalnym, możemy wzmacniać zasoby mieszkańców, stwarzać warunki do prawidłowego rozwoju, ale także do szybkiego, efektywnego reagowania na pojawiające się problemy.¹²

IX. ADRESACI

Adresatami programu są rodziny i dzieci z terenu Gminy Swarzędz, a w szczególności rodziny przeżywające trudności opiekuńczo-wychowawcze. Rodzina to podstawowe środowisko rozwoju i funkcjonowania każdego człowieka. Rodzice - pierwsi nauczyciele dziecka – mają obowiązek świadomego kształtowania postaw, przekazywania systemu wartości i tradycji. Socjalizacja dziecka stanowi fundament jego funkcjonowania w życiu społecznym, dlatego bardzo ważne jest zapewnienie odpowiednich warunków do rozwoju. Szeroko rozumiane wsparcie rodziny ma na celu przede wszystkim zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny, ale także wzmacnianie jej kompetencji i umiejętności. Priorytetem jest zapewnienie dzieciom bezpieczeństwa oraz zoptymalizowanie warunków do prawidłowego rozwoju i wysokiego poziomu jakości życia rodziny. Program skierowany jest do wszystkich rodzin i dzieci zamieszkałych na terenie Gminy Swarzędz, w szczególności natomiast do rodzin w kryzysie, zagrożonych wykluczeniem społecznym lub przeżywających inne trudności wpływających negatywnie na ich funkcjonowanie.

¹² Agnieszka Pisarska, „Oddziaływać skutecznie, profilaktyka oparta na podstawach naukowych i dowodach”, Warszawa 2023

X. CEL GŁÓWNY

Wzrost zadowolenia rodzin w funkcjonowaniu poprzez optymalizację warunków życia i dostępu do zasobów/dóbr w gminie Swarzędz .

XI. CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Poprawa sytuacji bytowej mieszkańców.
2. Zwiększenie dostępu do usług społecznych i różnych form spędzania czasu wolnego niezależnie od sytuacji życiowej.
3. Wsparcie rodzin doświadczających trudności, będących w kryzysie lub zagrożonych dysfunkcją.
4. Rozwój osobisty i kompetencyjny kadry pomocowej.

XII. REALIZATORZY

Koordynatorem Programu jest Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu przy współpracy z następującymi instytucjami:

- Urząd Miasta i Gminy Swarzędz
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Swarzędzu
- Zespół Interdyscyplinarny w Swarzędzu
- Komisariat Policji w Swarzędzu
- placówki oświatowe m.in.: żłobki, przedszkola, świetlice i szkoły
- poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
- poradnie i ośrodki zdrowia
- Ośrodek Kultury w Swarzędzu
- sądy i zespoły kuratorskie
- organizacje pozarządowe.

W ramach działalności Centrum Usług Społecznych szczególnie istotne są usługi w ramach Sekcji Aktywizacji i Wspierania Rodziny, asystentury rodziny, Swarzędzkiego Klubu Rodziny, Klubu Integracji Społecznej, Sekcji Profilaktyki Uzależnień i Animacji Społecznej, Sekcji Świadczeń Rodzinnych i Funduszu Alimentacyjnego, Sekcji Pomocy Środowiskowej, specjaliści z zakresu terapii uzależnień, psychologii, poradnictwa wychowawczego, mediacji i prawa. Centrum Usług Społecznych zapewnia wsparcie również w ramach Zespołu ds. Organizowania Usług Społecznych oraz szeroki wachlarz propozycji dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami.

XIII. DZIAŁANIA

Harmonogram realizacji Programu

Cel. 1 Poprawa sytuacji bytowej mieszkańców.

Zadanie i działania	Realizatorzy	Zakładany termin realizacji	Źródła finansowania
Udzielenie pomocy finansowej, rzeczowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej w ramach Ustawy o pomocy społecznej	CUS	2026-2028	Środki własne, środki zewnętrzne
Karta Dużej Rodziny	CUS	2026-2028	Środki zewnętrzne
Pomoc w formie żywności – Bank Żywności	CUS	2026-2028	Środki własne
Świadczenia w oparciu o Ustawę o dodatkach mieszkaniowych	CUS	2026-2028	Środki własne
Ustawa o systemie oświaty- stypendia	CUS, UMiG	2026-2028	Środki własne i zewnętrzne
Ustawa o świadczeniach rodzinnych oraz Fundusz Alimentacyjny	CUS	2026-2028	Środki zewnętrzne
Pomoc w uzyskaniu świadczeń wychowawczych	CUS, ZUS	2026-2028	Środki zewnętrzne
Pomoc w formie żywności , – swarzędzkie jadłodzielnie	CUS, mieszkańcy gminy Swarzędz, sklepy, bary, catering itp	2026-2028	Pozyskiwane od mieszkańców, instytucji, barów
Swadzielnia - odzież, naczynia, książki, obuwie, artykuły do domu i artykuły	CUS, KIS	2026-2028	Pozyskiwane od mieszkańców

gospodarstwa domowego			
Świadczenie pomocy w postaci posiłków w ramach programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2024-2028	CUS, szkoły, przedszkola	2026-2028	Środki własne i zewnętrzne
Profilaktyka zdrowotna	Gmina Swarzędz, CUS, poradnie i ośrodki zdrowia,		Środki własne i zewnętrzne
Działania informacyjne i edukacyjne, dotyczące instytucji, osób i miejsc, w których można uzyskać pomoc, pomoc w kompletowaniu dokumentów, wypełnianiu wniosków itp	CUS, KIS, UMiG, organizacje pozarządowe	2026-2028	Środki własne
Pomoc w uzyskaniu samodzielności finansowej i zawodowej poprzez pracę socjalną i działań KIS	CUS, KIS, PUP, ZAZ, CIS	2026-2028	Środki własne i zewnętrzne
Mieszkalnictwo komunalne, socjalne	Gmina Swarzędz	2026-2028	Środki własne
Mieszkalnictwo chronione, treningowe, wspomagane	Gmina Swarzędz, CUS	2026-2028	Środki własne i zewnętrzne
Działania uaktywniające zawodowo i społecznie- CIS	Gmina Swarzędz, CIS	2026-2028	Środki własne i zewnętrzne
Pomoc w formie żywności	Caritas, PKPS	2026-2028	

Działania edukacyjne i informacyjne, szkolenia, warsztaty	CUS, Klub Rozwoju Cyfrowego CyberSwarzędz	2026-2028	Środki własne i zewnętrzne
---	---	-----------	----------------------------

Cel. 2 Zwiększenie dostępu do usług społecznych i różnych form spędzania czasu wolnego niezależnie od sytuacji życiowej.

Zadanie i działania	Realizatorzy	Zakładany termin realizacji	Źródła finansowania
Zajęcia dla dzieci, młodzieży i dorosłych, również integracja wielopokoleniowa	Swarzędzki Klub Rodziny	2026-2028	Środki własne i zewnętrzne
Zajęcia eco, kulinaria, nauka języka polskiego, zajęcia integrujące - międzynarodowe, klub dyskusyjny, nauka języka francuskiego lub angielskiego, zero waste – edukacja i realizacja	Klub Integracji Społecznej	2026-2028	Środki własne i zewnętrzne
Wsparcie rodziny w środowisku lokalnym i w miejscu zamieszkania, rozwijanie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych i społecznych	CUS - Asystenci Rodziny	2026-2028	Środki własne i zewnętrzne
Zajęcia dla dzieci i młodzieży	Ośrodek Kultury	2026-2028	Środki własne i zewnętrzne
Zajęcia dla dzieci, dzieci z rodzicami, opiekunami, integracja wielopokoleniowa	Świetlice, Swarzędzki Klub Rodziny, Klub Młodzieżowy Nowy Świat 10, SCSIR, szkoły, boiska, place	2026-2028	Środki własne i zewnętrzne

	zabaw przedszkola, żłobki, ośrodek Kultury, prywatne inicjatywy np. szkoły tańca, zajęcia sportowe, konne itp		
Zajęcia edukacyjne, podróżnicze, spotkania autorskie, okolicznościowe dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych	Biblioteka	2026-2028	Środki własne i zewnętrzne
Udział w działaniach profilaktycznych np. Tydzień profilaktyki, talentiada, gra miejska itd	CUS, szkoły	2026-2028	Środki własne i zewnętrzne
Śniadania na trawie	CUS, Ośrodek kultury, trenerzy, animatorzy, Food Trucks	2026-2028	Środki własne i zewnętrzne
Miesiąc rodziny	CUS, KIS, organizacje pozarządowe, osoby prywatne, świetlice, Swarzędzki Klub Rodziny	2026-2028	Środki własne
Wypoczynek letni i zimowy, półkolonie, turnusy rehabilitacyjne	CUS, biura turystyczne, PCPR	2026-2028	Środki własne i zewnętrzne
Pikniki, festyny i in imprezy rodzinne łączące pokolenia i integrujące środowisko lokalne	CUS, sołectwa	2026-2028	Środki własne
Zajęcia dla seniorów, imprezy, wycieczki, bale, spotkania okolicznościowe	CUS, ŚDS, Dzienny Dom Senior Wigor, DDP, CAS, Kluby Młodych Duchem	2026-2028	Środki własne i zewnętrzne
Wsparcie specjalistów – psychologów,	CUS, własne działalności	2026-2028	Środki własne i zewnętrzne

terapeuci, mediator, poradnictwo wychowawcze, konsultacje prawne	gospodarcze, poradnie		
Organizowanie społeczności lokalnej, dni sąsiada, koła gospodyń wiejskich i inne inicjatywy oddolne	CUS, mieszkańcy Gminy Swarzędz	2026-2028	Środki własne, środki pozyskane
Działania w ramach projektów	CUS,	2026-2028	Środki własne i zewnętrzne

Cel. 3 Wsparcie rodzin doświadczających trudności, będących w kryzysie lub zagrożonych dysfunkcją.

ZADANIA I DZIAŁANIA	REALIZATORZY	ZAKŁADANY TERMIN REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
Poradnictwo specjalistyczne, terapie, fizjoterapie, logopedia, terapia ręki, zajęcia sensoryczne	CUS, Swarzędzki Klub Rodziny organizacje pozarządowe	2026-2028	Środki własne i zewnętrzne
Działania Zespołu Interdyscyplinarnego, Grup Interwencyjno-Pomocowych, Procedura <i>Niebieskie Karty</i>	CUS, ZI, pracownicy placówek oświatowych, PPP, kuratorzy, sądy, policjanci	2026-2028	Środki własne i zewnętrzne
Specjaliści, lekarze, pielęgniarki	Poradnie i Ośrodki Zdrowia	2026-2028	Środki własne i zewnętrzne
Rehabilitacja, edukacja, hipoterapia, dogoterapia, wsparcie specjalistyczne	Organizacje pozarządowe	2026-2028	Środki własne i zewnętrzne
Diagnostyka, pomoc specjalistyczna, szkoły rozwijające kompetencje rodzicielskie, zajęcia	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	2026-2028	Środki własne i zewnętrzne

terapeutyczne dla dzieci i młodzieży			
Działania profilaktyczne, zapobiegające wykluczeniu	Szkoły, Swarzędzki Klub Rodziny, Klub Młodzieżowy Nowy Świat 10, świetlice	2026-2028	Środki własne i zewnętrzne
TUS	CUS		
Prewencja, wsparcie, interwencja w ramach przepisów prawnych	Komisariat policji, CUS, sądy, kuratorzy	2026-2028	Środki własne i zewnętrzne
Psycholodzy, pedagodzy, wychowawcy, działania interwencyjne i profilaktyczne	Szkoły, przedszkola, żłobki	2026-2028	Środki własne i zewnętrzne
Usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze, opieka wytchnieniowa, usługi skierowane do osób starszych i osób z niepełnosprawnościami	CUS, Powiatowy Zespół ds. orzekania o niepełnosprawności, ZUS, PCPR	2026-2028	Środki własne i zewnętrzne
Działania zabezpieczające dzieci i/lub osoby dorosłe krzywdzone	Ośrodek Wspomagania Rodziny, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, organizacje pozarządowe, Domy Samotnej Matki, placówki opiekuńczo-wychowawcze	2026-2028	Środki własne i zewnętrzne
Działania w ramach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej	PCPR, ROPS, CUS	2026-2028	Środki własne i zewnętrzne

Cel. 4 Rozwój osobisty i kompetencyjny kadry pomocowej.

ZADANIA I DZIAŁANIA	REALIZATORZY	ZAKŁADANY TERMIN REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
szkolenia	Instytucje szkolące	2026-2028	Środki własne i zewnętrzne
Superwizje	Instytucje superwizujące	2026-2028	Środki własne i zewnętrzne
Uczestniczenie w działaniach projektowych	Instytucje realizujące projekty, CUS	2026-2028	Środki własne i zewnętrzne
Konferencje, forum	Instytucje	2026-2028	Środki własne i zewnętrzne
Szkolenia podyplomowe, specjalizacje	Instytucje szkolące	2026-2028	Środki własne i zewnętrzne

XIV. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Źródłem finansowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny są środki własne gminy, dotacje z budżetu państwa oraz środki pozyskane z projektów.

XV. ZAKŁADANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

W wyniku realizacji przewidzianych działań spodziewane jest osiągnięcie następujących efektów:

1. Poprawa dostępu mieszkańców do usług społecznych.
2. Zwiększenie poziomu równej dostępności mieszkańców do sposobów spędzania czasu wolnego.
3. Rozwijanie form wsparcia dla rodzin przeżywających trudności lub rodzin w kryzysie.
4. Podniesienie efektywności świadczonego wsparcia rodzinom poprzez zintegrowanie działań wszystkich podmiotów pracujących na rzecz rodzin.
5. Zapewnienie dostępu do świadczeń socjalnych.

XVI. EWALUACJA, MONITORING I OCENA PROGRAMU

Dyrektor Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu, do 30 marca każdego roku, przedkłada Radzie Gminy Swarzędz szczegółowe sprawozdanie z realizacji działań w ramach Gminnego Programu Wspierania Rodziny. Realizacja podejmowanych działań uwzględnia bieżące sprawozdania i obserwacje osób i instytucji realizujących Program. Monitoring umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz ewentualną weryfikację i korektę. Monitorowanie programu będzie prowadzone przez Centrum Usług Społecznych. Ewaluacja pozwoli wskazać kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych i weryfikację założeń.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 49) do zadań własnych Gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Zgodnie z art. 179 ust. 2 powoływanej ustawy Rada Gminy uchwala Gminny Program Wspierania Rodziny. Założeniem Programu jest wzmocnienie rodzin prawidłowo funkcjonujących, objęcie wsparciem rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz pomoc rodzinom dysfunkcyjnym. W tym stanie rzeczy, podjęcie uchwały dotyczącej przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Swarzędz na lata 2026 - 2028 jest w pełni uzasadnione.

DYREKTOR
Centrum Usług Społecznych
w Swarzędzu
mgr Agnieszka Maciejowicz

